

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1924 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ägostyckning inom vissa delar av Kopparbergs län m. m.

Genom en den 19 mars 1923 dagtecknad proposition, nr 123, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1:o) **L a g** **om ägostyckning inom vissa delar av Kopparbergs län.**

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Har den, som under enskild äganderätt innehar hemman, vilket utbrutits vid på bekostnad eller med understöd av staten verkställt storskifte inom Kopparbergs län, till annan upplåtit viss till gränserna bestämd ägovidd att såsom hemmansdel ägas, må ägostyckning ske på de villkor och med tillämpning i övrigt av de bestämmelser, som innehållas i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, såvitt ej i denna lag annorlunda stadgas. I avseende å ägostyckning på grund av upplåtelse, som sker efter denna lags ikraftträdande, skall ock gälla vad i 3 § i lagen den 25 juni 1909 om inskränkning i rätten att erhålla ägostyckning är stadgat. Är lott, som innehåller inägojerd, ej så beskaffad som där sägs, må ägostyckning likväl ske, om lotten jämte andra samma ägare tillhöriga ägor kan bilda en brukningsdel med sådan sammansättning i skilda ägoslag, som i nämnda lagrum avses, och anledning ej förekommer till annat än att lotten kommer att nyttjas i sambruk med nämnda ägor.

Har före denna lags ikraftträdande i avhandling rörande upplåtelse av jord från hemman, som i första stycket sägs, det upplåtna angivits allenast såsom viss andel av hemmanet, vare det ej hinder för ägostyckning, där av omständig-

heterna eljest framgår, att fånget avsett ägor inom vissa gränser att ägas såsom hemmansdel.

Med hemman avses i denna lag fastighet, som upptagits såsom särskild åbolott i delningsbeskrivning vid storskifte.

2 §.

I stället för mantal skall mellan lotterna fördelas i orten brukligt jordtal.

3 §.

Vid förrättning enligt denna lag samt vid prövningen av sådan förrättning skall tillses, att hinder mot ägostyckningen ej möter på grund av bestämmelserna i 1 § första stycket andra och tredje punkterna. Ägostyckningen utgör ej hinder för sedermera sökt laga skifte, och må förty fastställelse å densamma icke meddelas; i stället skall under de förutsättningar, som eljest gälla för fastställelse av ägostyckning, å kartan tecknas bevis att förrättningen prövats vara lagligen beskaffad.

4 §.

Ingå i skifte ägor, vilka innehavas av delägare på grund av ägostyckning, som verkställt enligt denna lag och prövats vara lagligen beskaffad, skall sådan delägare erhålla vad enligt uppskattning svarar mot de ägor.

5 §.

Vad i denna lag är stadgat om hemman skall gälla även om hemmansdel, som utbrutits genom klyvning jämlikt 94 § första stycket sista punkten skiftesstadgan eller tillkommit genom ägostyckning.

Har vid klyvning, varom i första stycket sägs, såsom hemmansdel utlagts lott med andel efter olika förhållande i olika ägoområden, skall vid ägostyckning å sådan hemmansdel, i stället för att jordtal åsättes varje lott, bestämmas det inbördes förhållande, efter vilket lotterna skola deltaga i utgörandet av hemmansdelens allmänna utskylder och besvär.

2:o) Lag

om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 27 juni 1896 (nr 41 s. 1) om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring.

Häri genom förordnas, att 3 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring skall erhålla följande ändrade lydelse:

Har ägare av sådant hemman, som i 2 § omförmäles, till annan upplåtit viss till gränserna bestämd ägovidd att såsom hemmansdel ägas, och möter ej uti det rörande upplåtelsen träffade avtal hinder för ägostycknings verkställande i överensstämmelse med vad nedan stadgas, må ock, på begäran av någon av delägarna, ägostyckning ske.

Huruledes inom vissa delar av Kopparbergs län ägostyckning eljest må ske, därom är särskilt stadgat.

3:o) Lag

om ändrad lydelse av 6 § 3 mom. i förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 1) angående lagfart å fång till fast egendom.

Härigenom förordnas, att 6 § 3 mom. i förordningen den 16 juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 11 juni 1920 (nr 426), skall erhålla följande ändrade lydelse:

Har ägare av hemman till annan överlåtitt del därav med viss till gränserna bestämd ägovidd att såsom hemmansdel ägas, må lagfart å sådan överlåtelse ej beviljas förr än ägostyckning å hemmanet blivit fastställd eller, där fastställelse ej ifrågakommer, prövats vara lagligen beskaffad.

Lag samma vare beträffande sådan överlåtelse, som avser ägostyckning från lägenhet, vilken ej tillkommit genom avsöndring.

Å överlåtelse, varigenom jord eller annat från hemman eller lägenhet avsöndrats, må lagfart ej beviljas förr än fastställelse å avsöndringen meddelats.

Det i föreliggande proposition innefattade huvudförslaget, till grund för vilket ligger ett av f. d. justitierådet Anshelm Berglöf såsom ledare för den pågående utredningen angående jordförhållandena i Kopparbergs län (*den s. k. Dalautredningen*) avgivet lagförslag, äger avseende å större delen av nämnda län. De delar av länet, där storskiften ägt rum på bekostnad eller med understöd av staten, utgöras nämligen av Ovansiljans och Nedansiljans domsagor, Nås och Malungs domsaga utom viss socken samt delar av Hedemora och Falu domsagor.

Utskottet.

Införandet av ett särskilt ägostyckningsinstitut i enlighet med huvudförslaget innehåll för ifrågavarande delar av Kopparbergs län har till syfte att utgöra ett första steg till övervinnande av den oreda i fastighetsväsendet, som sedan länge är rådande inom nämnda orter.

Beträffande den närmare innebörden i lagförslagen och de skäl, som ligga till grund för desamma, får utskottet hänvisa till propositionen jämte därvid fogade protokollsutdrag.

Utskottet har vid granskning av lagförslagen icke funnit anledning till någon erinran emot desamma; och får utskottet förty hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 april 1924.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:
 från första kammaren: herrar *Bror Petrén, von Sydow, Alfred Petrén, Linder,*
greve Spens, von Koch, Schedin och *Franzén*;
 från andra kammaren: herrar *Öberg, Hagman, Hage, Nilsson* i Vibberbo, *Car*
 i Solberga, *Svensson* i Skönsberg, *Ödström* och *Johansson* i Sollefteå.